

JOURNAL OF SOCIAL AND HUMANITIES SCIENCES RESEARCH

Uluslararası Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırma Dergisi

Open Access Refereed e-Journal & Refereed & Indexed

Article Type	Research Article	Accepted / Makale Kabul	20.09.2019
Received / Makale Geliş	13.07.2019	Published / Yayınlanma	24.09.2019

MÜZİK ÖĞRETMENİ ADAYLARININ PİYANO ÇALGI VE MÜZİKSEL İŞİTME DERSİ BAŞARILARININ SINIF DÜZEYİNE GÖRE KARŞILAŞTIRILMASI

A COMPARISON ABOUT SUCCESS ON PIANO, INSTRUMENT AND MUSICAL HEARING CLASSES OF THE CANDIDATE MUSIC TEACHERS ACCORDING TO THE CLASS LEVEL

Prof. Dr. M. Kayhan KURTULDU

Trabzon Üniversitesi, Fatih Eğitim Fakültesi, Güzel Sanatlar Eğitim Bölümü Bölümü,
Trabzon/TÜRKİYE, ORCID: 0000-0003-0064-9144

Doi Number: <http://dx.doi.org/10.26450/jshsr.1360>

Reference: Kurtuldu, M. K. (2019), Müzik Öğretmeni Adaylarının Piyano Çalgı ve Müziksel İşitme Dersi Başarılarının Sınıf Düzeyine Göre Karşılaştırılması, *Journal of Social and Humanities Sciences Research*, 6(42): 2600-2607.

ÖZET

Bu çalışmada müzik öğretmenliği eğitimi alan öğrencilerin piyano, bireysel çalgı ve müziksel işitme dersi başarıları arasındaki ilişki incelenmiştir. Yapılan inceleme kapsamında 2018-2019 eğitim öğretim yılı bahar yarıyılında çalışma grubuna ait ders başarı puanları elde edilmiştir. Çalışma yapılan üniversitenin bilgi sisteminden elde edilen piyano, bireysel çalgı ve müziksel işitme dersi başarı puanları bilgisayar ortamına aktarılmıştır. Elde edilen puanlar ara sınav ve final sınavı olarak sisteme kodlanırken, yılsonu başarı puanı hesaplaması da yapılmıştır. Öğretmen adaylarının başarı puanları sınıflara göre gruplandırılarak istatistik ortama aktarılmış ve ölçümler yapılmıştır. İstatistik ölçümlerde ilk olarak normal dağılım varsayımı sınanmış, verilerin normal dağılım varsayımını karşılamaması sebebiyle parametrik olmayan ölçümler yapılmıştır. Başarı puanlarının karşılaştırılmasında Spearman Brown korelasyon katsayısı ölçümü yapılmıştır. Sınıf düzeyine yönelik karşılaştırmalarda ise Kruskal Wallis H testi uygulanmıştır. Ortaya çıkan sonuçlar bu üç ders arasındaki ilişkinin orta düzeyli ve pozitif olduğuna, piyano ve müziksel işitme derslerinin ilişkisinin ise sınıf düzeyi arttıkça azaldığına işaret etmektedir.

Anahtar Kelimeler: Piyano, bireysel çalgı, müziksel işitme, karşılaştırma.

ABSTRACT

In this study, the relationship between the achievements of piano, individual instrument and musical hearing lessons of the students who taking music teacher education was examined. Within the scope of the study, the course achievement scores of the study group were obtained in the spring semester of 2018-2019 academic year. The achievement scores of piano, individual instrument and musical hearing lessons obtained from the information system of the university were transferred to computer. While the scores obtained were coded into the system as midterm and final exams, the final score was also calculated. The achievement scores of the pre-service teachers were grouped according to the classes and transferred to the statistical software and measurements were made. Firstly, the normal distribution assumption was tested and nonparametric measurements were performed because the data did not support the normal distribution assumption. Spearman Brown correlation coefficient was measured in comparison of achievement scores. Kruskal Wallis H test was used in the comparisons for class level. The results indicate that the relationship between these three courses is mid-level and positive, and that the relationship between the piano and musical hearing lessons decreases as the grade level increases.

Keywords: Piano, individual instrument, musical hearing, comparison.

1. GİRİŞ

Piyano eğitimi kendine özgü yapısı ve tüm alanları kapsayan özellikleri ile birden fazla fayda sağlayan bir çalgı olarak müzik eğitimi sürecindeki yerini almıştır. Etki ettiği pek çok dal olan piyanonun en çok armoni, müziksel işitme gibi alanlar ve aynı zamanda çalgı eğitimi alanları ile de ilişkisi olduğu söylenilebilir.

Piyano, müzik eğitimi veren tüm kurumların sahip olduğu alan derslerinin hemen hepsi ile ilişkili, onları besleyen, destekleyen, pekiştiren, çalışma aşamasında yardımcı olan vazgeçilmez bir çalgıdır. Solfej ve armoni eğitiminden, ses eğitimi ve okul parçalarına kadar uzanan ve bilhassa da eşlik yapmaya kadar genişleyen bir çalgı olup, müzik öğretmeni için de gerekli donanımların oluşturulmasında temel ve önemli bir yardımcı olarak konumlandırılabilir (Pirgon, 2009).

Piyano müziği çalma, dinleme ve okuma becerilerinin kazanılmasında, ayrıca müziği anlama ve müzik bilgisi oluşturma aşamalarında müzik eğitimcileri tarafından önemli bir çalgı olarak isimlendirilir. Ayrıca piyano müzik eğitimi düzeyinde diğer tüm çalışmalara da temel oluşturması bakımından evrensel ve temel çalgı olarak kabul edilmektedir (Buchanan, 1964'den akt; Pirgon, 2009).

Mesleki müzik eğitimi kurumlarında piyano eğitimi, zorunlu olarak öğrencilere verilmektedir. Ana çalgısı piyano olmayan öğrenciler de çok seslilik bilgisi, birlikte çalma becerileri gibi hususları öğrenmek için piyanoya ihtiyaç duyar (Coşkun, Varış, 2018). Tüm bu kurumlarda piyano, armoni, kontrpuan, eşlik ve müziksel işitme dersleri de dâhil olmak üzere pek çok ders için etkin biçimde kullanılmaktadır (Gün, Demirtaş, 2016).

Piyanodaki tüm eserlerin müzik eğitimindeki tüm kavramlar ile ilişkili olduğu söylenilebilir. Eserin hangi döneme ait olduğu hususunda müzik tarihi dersi, biçimi için müzik biçimleri dersi, içerisindeki diğer bilgiler için müzik teorisini dersi öne çıkmaktadır. Özellikle eserlerdeki akorlardan hareketle armoni dersi de önemlidir (Kurtuldu, Odabaş, 2017).

Benzer biçimde piyanoda eşlik çalmanın da yalnızca piyano tekniği ile anılmaması gerektiği anlaşılmaktadır. Bu kapsamda armoni bilgisi gibi müziksel işitme bilgi ve becerisi de önem kazanır. Müziksel işitme becerisi bu alanda tüm dalları ve uygulama alanları gibi piyano ve eşlik çalma etkinliklerinde de etkili bir role sahiptir (Kurtuldu, 2018). Müziksel işitme dersinin yansımalarının yer bulduğu önemli diğer bir alan en az piyano eğitimi kadar öne çıkan bireysel çalgı eğitimidir. Çalgı eğitimi sürecinde de kendi için piyanodan ve bilhassa müziksel işitme dersinden etkileşim kaçınılmazdır.

Müzik eğitiminde çalgı öğrencilerin öğrendiği teorik bilgileri pratiğe dökmekte kullandığı önemli bir alandır. Öğrenciler, bireysel çalgı çalışma sürecinde teknik becerilerinden faydalanırken, deşifre ve solfej ile nota çözümlenmeye, nüans uygularken ise işitme becerilerine ve özellikle hassas bir işitme duygusuna ihtiyaç duyarlar (Uyan, 2013).

Albuz'a (2001) göre çalgı eğitimindeki bir öğrenci, çalgısı yoluyla yeteneğini geliştirirken müzik bilgisini de yükseltecektir. Ayrıca bu süreçte birey, çalgı öğretimi ilke, yöntem ve tekniklerini öğrenecek ve uygulayacaktır. Dolayısıyla çalgı eğitimi sürecinin, kurumsal bir yapıyla, planlı bir çalışma disiplini gözetilerek yapılmalıdır, bu durum bireyin mesleki anlamdaki gelişimi açısından önemlidir (Akt: Tunç, 2016). Gerek piyano, gerekse çalgı eğitimi süreçleri açısından üzerine önem atfedilen işitme dersi de müzik eğitimi alan her birey için hayati önem taşıyan bir derstir. Bu derste öğrenilen her şey, müzikle ilgili pek çok şey için temel teşkil eder.

Müziksel işitme dersi, müzik eğitimi sürecinin ilk basamağında yer alan ve müziksel becerilerin gelişmesinde önem taşıyan bir derstir. Bu durum bir müzisyen için her şeyden önce iyi duymak ve algılamak açısından önemlidir. Bu derse ilişkin bilgi ve becerisini yeterli kadar geliştirmemiş bir öğrencinin, gerek eser öğrenmek, gerekse müzikal bir seslendirme yapmakta da zorlanacağı açıktır. Müziksel işitme dersi ve içindeki bilgiler diğer tüm müzik derslerinin temelini oluştururken bireyin müzik yaşantısını da yönlendirmektedir (Özkeleş, 2016). Yayla (2006) ise müziksel işitme becerisinin bir müzisyen için müzikalitede önem taşıdığını vurgulamış, bu beceri ile bir çalgı çalabilme, duyduğunu algılayabilme ve notaya alabilme, doğaçlama yapabilme gibi pek çok başka beceriye sahip olunabileceğini öne sürmüştür.

Gerek piyano eğitimi, gerek çalgı eğitimi, gerekse müziksel işitme eğitimi odağındaki tüm değerlendirmeler ve görüşler, aralarındaki ilişkiyi, ortak noktaları ve birbirine sağladığı desteği öne süren değerlendirme ve görüşler biçiminde literatürde yer almaktadır. Genel olarak eğitimciler bu dersleri ve bağlantılı diğer dersleri bağımsız düşünmemekte, ilişkilerine vurgu yapmaktadır. Piyano, işitme ve çalgı derslerine yönelik bilgiler dışında bu derslerin ve bu derslerdeki başarıların birbiri ile

ilişkinine yönelik bazı akademik çalışmalar da yapılmıştır. Bu çalışmalara kimi zaman piyano ile eşlik kavramı, kimi zaman ise armoni dersi de sürece eklenmiştir.

Bu çalışmalardan birinde Uyan (2013) bireysel çalgı gitar öğrencilerinin çalgı ve işitme dersi başarılarını karşılaştırmıştır. Genel olarak pozitif düzeyli ve anlamlı bir ilişki saptanan sonuçlara göre gitar başarıları ile işitme dersi başarılarının ilişkili olduğu gözlenmiştir. Çalışmada bu iki ders başarıları arasında kısmen orta veya düşük düzeyli ilişki de saptanmıştır. Bir diğer çalışmada piyano dersindeki deşifre becerisi ile armoni dersi başarısı karşılaştırması Kurtuldu ve Odabaş (2017) tarafından yapılmıştır. Çalışma sonucunda öğrencilerin armoni dersi başarıları ile piyanoda deşifre becerileri arasında pozitif yönlü olumlu bir ilişki bulunmuş, bu iki ders başarılarının birbirine paralel olduğu ifade edilmiştir.

Kurtuldu (2018) piyanoda eşlik çalma becerileri ile armoni ve işitme dersi başarılarının karşılaştırılmasını yapmış, bu üç başarı puanı arasında korelasyon ilişkisine bakmıştır. Sonuçlar incelendiğinde öğrencilerin eşlik çalma becerilerinin işitme ve armoni dersi başarıları ile pozitif yönde paralel bir ilişkiye sahip olduğu, bu ilişkinin ise sınıf düzeyi arttıkça yükseldiği görülmektedir. Öbek (2014) ise güzel sanatlar lisesi öğrencilerinin piyano dersi başarılarını Türk Müziği çalgı eğitimi başarıları ile karşılaştırmıştır. Araştırma sonuçlarına göre çalgı eğitimi sürecinin piyano eğitimine katkı ve başarı sağladığı ve bu iki ders puanları arasında paralel bir pozitif ilişki olduğu ortaya çıkmıştır.

Müzik eğitimi sürecinde temel bir çalgı olan piyano, başta müziksel işitme dersi olmak üzere pek çok ders ile iletişim, etkileşim ve alışveriş halindedir. Bu noktada bireysel çalgı eğitimi, piyano eğitimi ve kimi zaman bunları besleyen, kimi zaman ise bunlardan etkilenecek yardım alan müziksel işitme eğitimi konularının bir arada değerlendirilmesi, bu üç dersin birbiri ile etkileşimi üzerinde durulması ihtiyacı hissedilmiştir. Buna bağlı olarak yukarıdaki düşünceler ışığında çalışmada piyano dersi, bireysel çalgı dersi ve müziksel işitme dersi başarılarının karşılaştırılması yapılmıştır.

2. AMAÇ

Bu çalışmada müzik öğretmeni adaylarının piyano, bireysel çalgı ve müziksel işitme derslerinden aldıkları başarı puanlarının sınıf düzeyine göre karşılaştırılması amaçlanmıştır.

3. YÖNTEM

Araştırmada ilişkisel araştırmalar modelinden ve bu kapsamda korelasyonel araştırmalar deseninden faydalanılmıştır. İlişkisel araştırmalar pek çok bilim dalındaki gibi eğitim alanında da kullanılan ve ele alınan değişkenler arasındaki ilişkilerin belirlenmeye çalışıldığı araştırma türüdür (Karakaya, 2014: 68). Korelasyonel araştırmalar ise iki veya daha fazla değişken arasındaki ilişkiyi inceleyen, bu ilişkileri değişkenlere müdahale etmeden betimleyen ve derinlemesine analiz eden araştırmalardır (Karakaya, 2014: 68; Büyüköztürk, vd. 2018: 191).

3.1. Araştırma Grubu

Çalışma için seçilen araştırma grubu Trabzon Üniversitesi Fatih Eğitim Fakültesi Müzik Öğretmenliği programında öğrenim gören toplam 138 öğrenciden oluşmaktadır. Müziksel işitme dersinin son sınıfta olmaması ve ilgili anabilim dalında son sınıfta piyano dersi yerine eşlik dersi uygulanıyor olması sebepleri ile öğrenciler ilk üç sınıftan seçilmiştir. Analiz ve eşleşmelerin doğru sağlanması için her üç dersi de alan (tekrar ya da kendi döneminde) öğrenciler kapsama alınmış, birbiriyle eşleşmeyen ya da sadece tek listede bulunan öğrenciler elenmiştir.

3.2. Verilerin Toplanması ve Çözümlemesi

Verilerin toplanması sürecinde ilk olarak çalışmanın yapıldığı üniversitenin öğrenci bilgi sistemindeki not listeleri elde edilmiştir. Listeler ilgili üniversitenin öğrenci işleri bilgi sisteminden 2018-2019 bahar yarıyılı not listeleri dikkate alınarak elde edilmiştir. Öğrencilerin son durumları üzerinden karşılaştırmaların yapılması düşünüldüğü için son döneme ait veriler elde edilmiştir. Listelerin elde edilmesi sonrasında listelerde eşleşmeyen (bir dersi almış, diğerlerini almamış ya da bazı dersleri tekrar ders olarak alan kişiler) isimler çıkarılarak listelerin nihai hali oluşturulmuştur. Listelere son hali verildikten sonra ara sınav, final ve dönem ortalaması biçiminde üç derse ait listelerdeki not bilgileri istatistik ortama aktarılmıştır. Listeler yukarıda da açıklandığı üzere üç sınıftan ve üç derse ilişkin (piyano, müziksel işitme ve bireysel çalgı) listeler biçiminde indirilmiş ve bilgisayara yüklenmiştir.

Listelerin elde edilmesi, düzenlenmesi ve istatistik ortama aktarılması süreci sonrasında ilk olarak verilerin normal dağılım varsayımını karşılayıp karşılamadığı ölçülmüştür. Bu ölçümlerde çarpıklık basıklık katsayıları ile Kolmogorov-Smirnow testleri yapılmıştır. Ölçümler sonucunda verilerin normal dağılım varsayımını karşılamadığı gözlenmiş ve parametrik olmayan ölçümler yapılmıştır. Korelasyon ölçümü işlemlerinde Spearman Brown korelasyon katsayısı hesaplaması, karşılaştırma ölçümlerinde ise Kruskal Wallis H testi yapılmıştır. Korelasyon ölçümlerinde ayrıca sınıf düzeyine göre karşılaştırmalar da yapılmıştır. Ölçümlerde anlamlılık düzeyi $p < 0,05$ olarak kabul edilmiştir.

4. BULGULAR

Bu bölümde bulgular ilk olarak normallik sınaması ile başlamaktadır. Takiben korelasyon katsayıları ve sınıf düzeyine göre yapılan korelasyon ölçümleri sunulmuştur. Yapılan karşılaştırmalarda derslere ilişkin karşılaştırmalarda dönem içi tüm puan türleri yer almıştır. Sınıf düzeyine göre yapılan korelasyon ve H testi tablolarında ise gereksiz tablo büyüklüğü yaratmamak ve anlaşılır veri sunmak açısından dönem sonu başarı ortalamaları dikkate alınmıştır.

Tablo 1. Verilere İlişkin Normallik Ölçüm Sonuçları

Faktörler	Basıklık		Çarpıklık		Kolmogorov-Smirnov		
	Ölçüm	SS	Ölçüm	SS	Ölçüm	sd	p
Piyano	-,250	,212	,698	,420	,048	138	,200
M. İtme	-1,395	,212	9,447	,420	,126	138	,000
B. Çalgı	-1,409	,212	6,196	,420	,125	138	,000

McKillup (2012), Abbott (2011) ve Gnanadesikan (1997) genellikle betimsel yöntemlerin de diğer yöntemlerle normallik varsayımı incelemelerinde kullanılması gerektiğini öne sürmüşlerdir (Akt: Demir, Saatçi ve İmrol, 2016). Bu sebeple hem çarpıklık basıklık katsayıları, hem de Kolmogorov-Smirnow testi normal dağılım varsayımının sınanmasında kullanılmıştır. Tanımlı bir evrenin normal dağılım olasılığını sınanan ve verilerin dağılımı ile normal olasılıklı bir dağılım arasında fark olmadığı hipotezine dayanan test Kolmogorov-Smirnow testidir (Can, 2017: 88). Normallik sınamasında kullanılan, veri kümesinin normal dağılım evreninden gelip gelmediğini sınanan ve verilerin dağılımı ile normal dağılım evreni arasında fark olmadığı hipotezine dayanan bir diğer test ise Shapiro-Wilk testidir (Can, 2017: 88). Bu ölçümlerde gözlem sayısının 29'dan (Ak, 2009: 10) ya da 30'dan (Can, 2017: 89) küçük olması durumunda Shapiro-Wilk testi, 29'dan (Ak, 2009, 10) ya da 30'dan (Can, 2017, 89) büyük olması durumunda ise Kolmogorov-Smirnov testinin kullanılması uygundur. Alpar (2011: 117) da Shapiro-Wilk testi için genellikle gözlem sayısının 50 veya altında olması durumunda kullanılmasına yönelik görüş öne sürmüştür. Demir, Saatçi ve İmrol (2016)'a göre ise Kolmogorov-Smirnov testi örneklemin 35'ten büyük olması durumunda kullanışlı bir ölçümdür ve bu tip testlerde hesaplanan p değerinin $\alpha = 0,05$ 'den büyük çıkması, puanların normal dağılımdan geldiğinin kanıtı olarak değerlendirilmektedir.

Belirli bir dağılıma sahip veriler için normallikten sapma ölçümlerinde en sık kullanılan ölçütlerden ikisi, basıklık ve çarpıklık katsayılarıdır ve bu ölçütler bir rasgele değişkenin momentlerinin özel durumlarıdır (Larsen, Marx, 2001; Sokal, Rolf, 2003; Akt: Türkoğlu, 2009). Kesik ve Çiçek (2009) ise basıklığı dağılımın dikliği yani verilerin tepe noktasındaki durumu, çarpıklığı ise ortalama etrafındaki simetriden sapma oranı olarak tanımlamaktadır. Morgan vd. (2004) genel bir bakış açısıyla katsayıların +1 ile -1 arasında olmasını normal dağılım için bir ölçü olarak görmeyi önerirken aynı biçimde Şencan (2005) de her iki değerini veri sayısı 50'nin üzerinde ise kullanılmasını ve kabul sınırlarının +1 ile -1 standart sapma değerinden küçük olması gerektiğini ileri sürmüştür (Akt: Can, 2017: 85). Benzer biçimde Çokluk vd. (2014: 16) de bu değerlerin +1 ve -1 arasında kalmasının dağılımın normalden aşırı sapma göstermemiş olmasına yönelik yorumlamışlardır.

Yukarıdaki tanımlar, bilgiler ve referans sınırları göz önünde tutulduğunda gözlem sayısının yeterli düzeyde olması sebebiyle hem çarpıklık basıklık katsayıları uygulamak için, hem de diğer testlerde Kolmogorov-Smirnov testi tercih etmek için uygun veriye sahip olunduğu görülmüştür. Referans sınırları göz önüne alındığında ise eldeki verilerin basıklık çarpıklık için referans sınırları içinde olmadığı (piyano verisi hariç), aynı zamanda $p < 0,05$ düzeyine göre de anlamlı fark bulunduğu (piyano verisi hariç) tespit edilmiştir. Yalnızca piyano verilerinde normal görünen dağılım, karşılaştırmalar genel olarak yapılacağı ve tüm veri setinin değerlerinin durumu esasen önemli olduğu için genel normal

dağılım durumunu etkilememektedir. Dolayısıyla eldeki veri setinin normal dağılım varsayımını karşılamadığı söylenilebilir.

Tablo 2. Derslerden Alınan Puanlara İlişkin Korelasyon Tablosu

	Piyano Arasınav	Piyano Final	Piyano Ort.	İşitme Arasınav	İşitme Final	İşitme Ort.	Çalgı Arasınav	Çalgı Final	Çalgı Ort.
Piyano Arasınav	----	,433**	,811**	,312**	,087	,350**	,407**	,186*	,329**
Piyano Final	,433**	----	,856**	,039	,023	,194*	,186*	,303**	,262**
Piyano Ort.	,811**	,856**	----	,173*	,058	,301**	,317**	,263**	,315**
İşitme Arasınav	,312**	,039	,173*	----	,534**	,692**	,247**	,201*	,266**
İşitme Final	,087	,023	,058	,534**	----	,402**	,126	,111	,138
İşitme Ort.	,350**	,194*	,301**	,692**	,402**	----	,305**	,283**	,316**
Çalgı Arasınav	,407**	,186*	,317**	,247**	,126	,305**	----	,651**	,907**
Çalgı Final	,186*	,303**	,263**	,201*	,111	,283**	,651**	----	,897**
Çalgı Ort.	,329**	,262**	,315**	,266**	,138	,316**	,907**	,897**	----

** p<0,01 * p<0,05

Korelasyon analizi iki sürekli değişken arasındaki doğrusal ilişkiyi ya da bu ilişkinin/bağılılığın şiddetini belirleyen, veya bir başka değişken ile iki değişkenin karşılaştıran bir ölçümdür (Köklü, Büyüköztürk, 2000: 123; Altunışık, vd. 2010: 226; Sungur, 2009: 115). Bu katsayıda değerler +1 ve -1'e doğru ne kadar yaklaşırsa ilişkinin gücü o kadar artacak, fazlalaşacaktır ve tüm veri çiftleri için bir artma ya da azalma söz konusu olacaktır, diğer yandan bu değer 0'a yaklaştıkça bu etki, güç azalır (Alpar, 2011: 46; Can, 2017: 369). Literatürde net bir sınıflama olmasa da korelasyon katsayısı sınırları için Roscoe (1975) değerler 0 ile 0,30 arasında olmasının düşük, 0,30 ile 0,70 arasında olmasının orta, 0,70 ile 1,00 arasında olmasının ise yüksek ilişkiye işaret ettiğini öne sürmüştür (Akt: Büyüköztürk, vd. 2017: 87). Bir başka sınıflama ise Alpar (2011: 48) tarafından iki farklı biçimde şu şekilde yapılmıştır;

a) 0,00-0,19 ilişki yok ya da önemsenmez, 0,20-0,39 zayıf ilişki, 0,40-0,59 orta düzeyli ilişki, 0,60-0,79 ortanın üzerinde dikkate değer ilişki, 0,80-1,00 yüksek ilişki.

b) 0,00-0,19 ilişki yok ya da önemsenmez, 0,20-0,39 zayıf ilişki, 0,40-0,69 orta düzey ilişki, 0,70-0,89 yüksek ilişki, 0,90-1,00 çok yüksek ilişki.

Yukarıdaki bilgiler ışığında tablo incelendiğinde ilgili derslerden alınan puanlar arası korelasyon katsayılarının kısmen orta düzeyli, genel anlamda ise düşük düzeyli ve pozitif yönde ilişkili olduğu görülmektedir. Yüksek düzeyli korelasyon ilişkilerinin aynı dersin ara sınav, final ya da dönem ortalamaları arasında olduğu anlaşılmaktadır. Araştırmaya konu olan üç dersin dönem ortalamaları incelendiğinde korelasyon ilişkisinin pozitif yönlü ama kısmen düşük düzeye yakın bir orta düzeyli ilişki taşıdığı gözlenmiştir. Piyano, müziksel işitme ve bireysel çalgı derslerinin ara sınav ve final notları ile ortalamaları arasındaki ilişkiye bakıldığında, genellikle ara sınav notlarının hem dersin kendi içindeki dönem ortalaması ile kem de diğer derslerin ortalamaları ile daha yüksek düzeyli bir ilişki içinde olduğu anlaşılmaktadır. Dönem ortalamalarının oluşmasında ara sınav notlarının diğer notlarla ilişkisinin orta düzeyli olduğu, ama diğer orta düzeyli ilişki seviyelerine göre daha yüksek bir korelasyon katsayısı aldığı görülmüştür. Oluşan orta düzeyli pozitif yönlü korelasyon katsayıları aynı zamanda 0,05 ya da 0,01 düzeyine göre anlamlı bulunmuştur.

Tablo 3. Sınıf Düzeyine Göre Korelasyon Sonuçları

Sınıflar		Piyano Ort.	İşitme Ort.	Çalgı Ort.
Birinci sınıf	Piyano Ort.	---	,521**	,292*
	İşitme Ort.	,521**	---	,264
	Çalgı Ort.	,292*	,264	---
İkinci sınıf	Piyano Ort.	---	,176	,146
	İşitme Ort.	,176	---	,377*
	Çalgı Ort.	,146	,377*	---
Üçüncü sınıf	Piyano Ort.	---	,076	,328*
	İşitme Ort.	,076	---	,229
	Çalgı Ort.	,328*	,229	---

** p<0,01 * p<0,05

Sınıflara göre korelasyon katsayı farklarının incelendiği tablo 3'e göre, tüm korelasyon katsayıları pozitif yönlü gerçekleşmiştir. Genel olarak düşük ve orta düzeyli gerçekleşen korelasyon katsayılarının birinci sınıflarda müziksel işitme ve piyano notları düzeyinde daha yüksek olduğu anlaşılmaktadır. İkinci sınıflarda müziksel işitme ve çalgı derslerinin orta düzeyli ve pozitif yönlü olduğu, diğer ilişkilerin düşük olduğu gözlenmiştir. Üçüncü sınıflarda ise orta düzeyli ve pozitif yönlü olan ve kayda değer görülen ilişki piyano ve bireysel çalgı dersleri arasındadır. Genel olarak her sınıf düzeyinde farklı bir ilişki yönü gözlenmiştir ve diğer derslere yönelik katsayılar kısmen dağınık ve manidar olmayan biçimde karşımıza çıkmaktadır.

Tablo 4. Sınıf Düzeyine Yönelik H Testi Sonuçları

Dersler	Sınıf	N	Ort.	SS	sd	X ²	p
Piyano	Birinci Sınıf	48	64,78	14,93	2	6,62	,036
	İkinci Sınıf	45	77,57				
	Üçüncü Sınıf	44	56,49				
M. İşitme	Birinci Sınıf	48	53,34	9,99	2	15,32	,000
	İkinci Sınıf	45	84,55				
	Üçüncü Sınıf	44	61,95				
B. Çalgı	Birinci Sınıf	48	60,64	12,45	2	10,83	,004
	İkinci Sınıf	45	81,93				
	Üçüncü Sınıf	44	56,76				

Tablo 4 incelendiğinde H testinin uygulandığı üç ders türünde de $p < 0,05$ düzeyine göre manidar farklılıklar bulunmaktadır [$X^2 = 6,62-15,32-10,83$; $p < 0,05$]. Derslere yönelik ölçümler çerçevesinde ortalama değerleri incelendiğinde, her üç ders için de manidar eğilimin üçüncü sınıflar yönünde olduğu (77,57-84,55-81,93) görülmüştür. Karşılaştırmalı ölçümler ile sınıflar düzeyinde yapılan H testi sonuçlarına göre her üç ölçümde de ortaya çıkan korelasyon dağılımında ikinci sınıfların ağırlıklı olduğu söylenilebilir.

5. SONUÇ VE ÖNERİLER

Sonuçlar incelendiğinde aralarındaki başarı durumları açısından karşılaştırma yapılan üç ders türünün esasen bu çalışma grubu düzeyinde yüksek düzeyli bir ilişkiye sahip olmadığı söylenilebilir. Genellikle orta düzeyli ama tüm ilişkilerde pozitif yönlü bir durum karşımıza çıkmaktadır. Bu durum bilhassa beklenti oluşan müziksel işitme dersi ilişkisi ve bu dersin diğer derslere etken olduğu teorisine kısmen ters duracak biçimde gerçekleşmiş, yakın düzeyli gelişmemiştir. İlişkilerin gerek dersin kendi içindeki dönem başarısına, gerekse diğer derslerin dönem sonu başarısına yönelik değerlendirmelerinde ara sınavlar öne çıkmaktadır. Hemen her ilişki düzeyinde (ders içi ve dersler arası) gelişen dönem ortalamaları ile o derslerin ara sınav notlarının korelasyon ilişkisi final notlarına göre daha yüksek bulunmuştur. Bu durum ise başarı ortalamasında ara sınav notlarının daha belirleyici olduğu, öğrencilerin bu ders tiplerinde ara sınavlardan aldıkları notlarda kısmen daha başarılı oldukları biçiminde yorumlanabilir. Geline nokta ortaya çıkan durum, bu üç dersin ara sınav, final notları ile dönem sonu başarı puanlarının orta düzeyli ilişkide olduğu, bu ilişkinin de derslerdeki başarıların ya da başarısızlıkların birbirine etken veya neden sayılamayacağı biçiminde değerlendirilebilir. Bilhassa müziksel işitme dersinin lokomotif olduğunun iddia edildiği literatür ile kısmen örtüşmeyen bir sonuç karşımıza çıkmıştır.

Elde edilen sonuçların sınıf düzeyine göre karşılaştırılmasında ise yine orta düzeyli, kimi zaman ise düşük düzeyli başarı ilişkileri karşımıza çıkmıştır. Bireysel çalgı dersi hariç diğer iki dersin korelasyon ilişkisinde sınıf arttıkça azalan bir ilişki olduğu gözlenmiştir. Bireysel çalgı dersinde kısmen artan ama daha çok düzeyini koruyan bir ilişki gözlenirken, diğer iki derste bu durum genel anlamda azalma yönünde gözlenmiştir. Diğer bir deyişle piyano ve müziksel işitme dersleri arasındaki başarı ilişkisi veya bu başarıların birbirini etkileyebilmiş olma ihtimali sınıf düzeyi arttıkça azalmıştır. Hem genel anlamda, hem de sınıf düzeyinde elde edilen başarıları, bu üç ders açısından ilişkili görülmemektedir. Sınıf düzeyine yönelik H testi karşılaştırmasında ise anlamlı fark 2. sınıf öğrencileri yönünde gerçekleşmiştir. Bu durum da oluşan orta ya da düşük düzeyli korelasyon ilişkisi yani birbirinden bağımsız ders başarıları sonuçlarının ortaya çıkışında ikinci sınıflardaki not dağılımlarının etken olabileceği yönünde yorumlanabilir. Gerek genel korelasyon dağılım sonuçları, gerekse sınıf düzeyindeki sonuçlar, bir derste

yakalanan başarı ya da başarısızlık gibi durumların diğer dersleri doğrudan etkilemediği veya kısmen etkilediği biçiminde karşımıza çıkmıştır.

Yürütülen çalışmada incelenen bu üç ders ve bu üç dersin başarılarının birbiri ile ilişkili olup olmadığı üzerine kurulan teori veya desenin farklı dönemlerde tekrarlanması, bu çalışmadaki durumun sınavının yapılması açısından önemlidir. Farklı dönemlerde bu dersler için tekrar yapılması gibi uygulamanın farklı çalışma grupları ile de yapılması önem arz eder. Uygulanan desenin benzeri ya da aynıının birden fazla dönemi veya yılları kapsayacak biçimde tekrarlanması da faydalı sonuçlar elde edilmesine olanak sağlayacaktır. Diğer yandan önerilebilecek bir diğer husus ise bu çalışmadaki dersler dışındaki derslerin de karşılaştırma çerçevesinde incelenmesidir. Gerek bu dersler, gerekse bu derslere ilave başka dersler veya bu derslerden biri ile başka derslerin başarı karşılaştırmaları, müzik öğretmeni adaylarının programdaki dersleri arasındaki başarı durumunu ortaya çıkarmak açısından önemli olacaktır. Bu tip çalışmalar, geniş katılım ve çoklu dönemler ile pekiştirildiğinde mevcut öğrencilerin başarı durumlarının dersler arasındaki bağlantılarla ilişkili olup olmadığı açısından resmi çizilmiş olunabilir.

KAYNAKÇA

- AK, B. (2009). *Verilerin düzenlenmesi ve gösterimi*. KALAYCI, Ş. (Ed.) SPSS uygulamalı çok değişkenli istatistik teknikleri, Ankara: Asil Yayın Dağıtım.
- ALPAR, C. R. (2011). *Uygulamalı çok değişkenli istatistiksel yöntemler*. Ankara: Detay Yayıncılık.
- ALTUNIŞIK, R., COŞKUN, R., BAYRAKTAROĞLU, S. ve YILDIRIM, E. (2010). *Sosyal bilimlerde araştırma yöntemleri SPSS uygulamalı*. Sakarya: Sakarya Yayıncılık.
- BÜYÜKÖZTÜRK, Ş., ÇOKLUK, Ö. ve KÖKLÜ, N. (2017). *Sosyal bilimler için istatistik*. Ankara Pegem Akademi.
- BÜYÜKÖZTÜRK, Ş., KILIÇ-ÇAKMAK, E., AKGÜN, Ö. A., KARADENİZ, Ş. ve DEMİREL, F. (2018). *Eğitimde bilimsel araştırma yöntemleri*. Ankara: Pegem Akademi.
- CAN, A. (2017). *SPSS ile bilimsel araştırma sürecinde veri analizi*. Ankara: Pegem Akademi.
- COŞKUNER, Ö. ve VARIŞ, Y. A. (2018). Meslekî müzik eğitimi veren kurumlarda piyano eğitimi alan öğrencilerin karşılaştıkları teknik problemlere ilişkin öğretim elemanlarının görüşleri. *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 6(84): 23-36.
- ÇOKLUK, Ö., ŞEKERCİOĞLU, G. ve BÜYÜKÖZTÜRK, Ş. (2014). *Sosyal bilimler için çok değişkenli istatistik SPSS ve LISREL uygulamaları*. Ankara: Pegem Akademi.
- DEMİR, E., SAATÇIOĞLU, Ö. ve İMROL, F. (2016). Uluslararası dergilerde yayımlanan eğitim araştırmalarının normallik varsayımları açısından incelenmesi. *Current Research in Education*, 2(3):130-148.
- GÜN, E. ve DEMİRTAŞ, H. O. (2016). Müzik öğretmeni adaylarının piyano eserlerindeki armonik yapıyı analiz etme becerileri. *İdil Dergisi*, 5(25):1387-1399.
- KARAKAYA, İ., (2014). Bilimsel Araştırma Yöntemleri, A. Tanrıoğen (Ed.) Bilimsel Araştırma Yöntemleri İçinde, Ankara: Anı Yayıncılık.
- KESKİN, H. Ü ve ÇİÇEK, E. U. (2009). *Tanımlayıcı istatistikler*. Kalaycı, Ş. (Ed.) SPSS uygulamalı çok değişkenli istatistik teknikleri, Ankara: Asil Yayın Dağıtım.
- KÖKLÜ, N. ve BÜYÜKÖZTÜRK, Ş. (2000). *Sosyal bilimler için istatistiğe giriş*. Ankara: Pegem Akademi.
- KURTULDU, M. K. ve ODABAŞ, E. (2017). Piyano öğrencilerinin armoni dersi başarıları ile deşifre becerilerinin incelenmesi. *Sanat Eğitimi Dergisi (SED)*, 5(2):187-197.
- KURTULDU, M. K. (2018). Müzik öğretmeni adaylarının piyano ve eşlik çalma becerilerinin karşılaştırılması. *The Journal of Academic Social Science Studies (JASS)*, (67):1-8.

- ÖBEK, C. (2014). *Güzel sanatlar liseleri müzik bölümlerinde verilen türk müziği çalgı eğitimi ile piyano dersi başarı durumları arasındaki ilişkinin incelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İnönü Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Malatya.
- ÖZKELEŞ, S. (2016). Güzel sanatlar lisesi öğrencilerinin müzik bölümlerinde yürütülen müziksel işitme okuma yazma dersinin kazanımlarına ulaşma durumlarının incelenmesi. *Ekev Akademi Dergisi*, 20(65):485-498.
- PİRGON, Y. (2009). *Piyano eğitiminde karşılaşılan teknik güçlüklerin aşılmasına yönelik bir uygulama*. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- SUNGUR, O. (2009). Korelasyon analizi. Kalaycı, Ş. (Ed.) SPSS uygulamalı çok değişkenli istatistik teknikleri, Ankara: Asil Yayın Dağıtım.
- TUNÇ, T. (2016). Polifonik nihavent bir piyano eserinin seslendirilmesine yönelik öğrenci performanslarının incelenmesi. *Journal of Research in Education and Teaching (Özel Sayı)*, 5: 361-379.
- TÜRKOĞLU, B. Ö. (2009). Çok değişkenli normallik testlerinden *zp* ve *cp* için bir java programı ve uygulaması. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Başkent Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü.
- UYAN, M. O. (2013). Müzik Teorisi ve işitme eğitimi ile bireysel çalgı eğitimi başarıları arasındaki ilişkiler. *Sanat Eğitimi Dergisi (SED)*, 1(1): 53-68.
- YAYLA, F. (2006). Müziksel işitmenin temel prensipleri, *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 6(12): 28-38.